

Prebivalci Kovorja, Dupelj in Naklega vprašujejo, kako daleč so že priprave za gradnjo vodovoda skozi omenjene vasi. Uredništvo je zvedelo, da je bil pred dnevi v Kranju sestanek predstavnikov občinskih ljudskih odborov Tržič in Kranj, predsednikov krajevnih odborov zainteresiranih naselij in zastopnikov Projektivnega zavoda za nizke gradnje iz Ljubljane. Projektant je obljubil, da bo vsaj najpotrebnejši del tehničnega elabo-

rata izdelan do letošnje jeseni. Konec naslednjega leta pa bo izgotovljen tudi celotni projekt s predračuni. Vsi ti načrti morajo potem še v revizijo. Na sestanku so razpravljali tudi o kritju stroškov za gradnjo vodovoda Tržič-Kovor-Duplje-Naklo. Občinska ljudska odbora Kranj in Tržič bosta skupno prevzela 40% stroškov, pri čemer niso upoštevana nekvalificirana dela, ki naj bi jih opravili prebivalci. 60% stroškov naj bi plačala zainteresirana naselja sama. Deleže bosta določala oba občinska ljudska odbora. Besedo

o tem pa naj bi izrekli tudi volivci na svojih zborih, ki bodo sklicani v kratkem. Zastopniki ljudskih odborov jim bodo razložili približno višino stroškov, ki naj bi jih nosile občine in vask posamezni prebivalec. Za dograditev vodovoda bo potrebnih več kot 150 milijonov dinarjev. Dela bodo razdelili na več etap, saj jih ni možno dokončati v enem letu, ker tudi vsa sredstva ne morejo biti na razpolago kar čez noč.

J. V.

AKTUALNO VPRAŠANJE

LJUBLJANSKO - PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

„TRIGLAV“
ZAOSTAL

GRAFICAR : TRIGLAV 6:3 (2:2)

Ljubljana, 21. aprila.

Tekma Ljubljanske primorske lige. — Igrišče Graficarja. — Teren blaten in neugoden za igre. — Gledalec 250. — Strelci: za Triglav Krašovec v 11. minuti, Kiš v 29. minuti in Brezar (iz enajstmetrovke) v 64. minuti in za Graficarja Podobnik v 22., 32., 75., 81., 89. min. in Bašič v 72. min. — Sodnik Erlich.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Graficar: Fiker, Novak, Snoj, Kožuh, Milner, Campa, Bašič, Potočnik, Ekart, Podobnik. — Triglav: Dagarin, Česen, Pogačnik, Bajželj, Brezar II., Srakar, Kiš, Horvat, Mihečič, Krašovec, Brezar I.

Triglav si je z današnjim porazom v Ljubljani močno zmanjšal izgleda na končni uspeh. Tekma, ki so jo Kranjčani pokazali maloštevilnim gledalcem na igrišču Graficarja, ni opravičila naslova jesenskega prvaka. V moštvi ne bi mogli pohvaliti nikogar drugega razen desne strani napada Horvata in Kiša. Obramba je delovala zelo slabo in ni opravila naloge tako, kot bi bilo treba. Vratar sicer ni kriv za prežete gole, saj je bila žoga zelo težka in spolzka, vendar bi lahko ostali obrambni igralci z boljšim pokrivanjem tako visok poraz prepre-

čili. Če pomislimo, da je Triglav vodil 2:0 in še enkrat 3:2, potem lahko rečemo, da je bil poraz nepotreben.

Kakor smo že zapisali, je prvi začel Triglav. Dva efektna gola sta mu prinesla premoč na igrišču in nihče ni pričakoval, da bo sledil tako nagel preobrat. Izredno razpoloženi igralec Graficarja Podobnik, ki je sam dosegel kar pet golov, je do odmora dosegel dva gola. Streljal je s kakih 20 metrov. Vratar se je žog sicer dotaknil, vendar sta obakrat našli mrežo. Po odmoru je igra popustila, dokler ni Triglav dosegel ponovnega vodstva. Mihečič je prodiral po sredini. Stranski sodnik je pomahal z zastavico, vendar glavni sodnik ni piskal offsidea. Ko je Mihečič dosegel gol, pa je stranski sodnik ponovno vzdignil zastavico še za prejšnji offside. Sodnik je gol razveljavil, vendar je takoj zatem dosodil enajstmetrovko, ki jo je Brezar realiziral. Kmalu pa je sledila toča golov v Triglavovo mrežo. Triglav ni več ogrožal vrat Graficarja in je v osemnajstih minutah prejel štiri gole.

S tem porazom je Triglav praktično že zapravil prvenstvo in če bo s tako slabo igro še nadaljeval, se bo moral boriti še celo za drugo mesto.

IZBIRNO TEKMOVANJE ZA ZVEZNO NAMIZNOTENISKO LIGO

„Industrogradnja“ in
„Banat“ nova člana

Jesenice, 21. aprila.

»Industrogradnja« in »Banat« sta prva dva nova člana zvezne namiznoteniške lige, tretji član še ni znan, ker tekmujejo še tri moštva: Jesenice, Tekstilac in Triglav, ki imajo dosedaj še enako število točk. Igralci Triglava so razočarani. Po napeh in razburljivih borbah so s Tekstilcem izgubili s 5:4, sicer pa ta rezultat ne bi vplival na

odpovedal in le Teran je zmagal. Drugi predstavnik Slovencev — Jesenice — se je držal dobro, posebno Stana je igral odlično.

Rezultati: Triglav : Jesenice 5:3, Triglav : Tekstilac 4:5, Triglav : Sloga 5:0, Triglav : Bosna 5:2, Triglav : Banat 2:5, Triglav : Industrogradnja 1:5, Triglav : Vojvodina 5:0. — Jesenice : Vojvodina 5:0, Jesenice :

Zadruga in posestva naj bi dale
na trg v industrijske kraje

VEČ PRIDELKOV

Po vsem svetu silijo gospodarske razmere k temu, da se okrog mest in industrijskih središč razvija predvsem intenzivno, ne pa ekstenzivno kmetijstvo. V malem obsegu lahko opazimo nekaj podobnega na primer tudi v neposredni okolici Ljubljane. V Trnovem in Krakovem, ki sta takorekoč del ljubljanskega mesta, se je zelo razvilo vrtnarstvo, v bližnjih krajih pa (pred vojno) mlekarstvo.

Na Gorenjskem pa, za čudo, tega ni all skoraj ni. Ne le privatni kmetovalci, marveč tudi zadruga in posestva se niso dovolj usmerili, denimo na vrtnarstvo (v okolici Jesenice, Kranja, Tržiča itd.), kar bi bilo zelo donosno; zato v gorenjskih krajih ni napačno prodaj dovolj in poceni tovrstnega blaga.

To pomanjkljivost naj bi začeli odpravljati na ta način, da bi trgovska podjetja začela sklepati z zadrugami in posestvi po-

lani, pri čemer pa jemljemo za osnovo sedanjí obseg njihove proizvodnje, sedanjí število zaposlenih itd. Ker pa moramo računati s tem, da bo nova delitev dohodka izdatnejše vzpodbudila podjetja k povečanju proizvodnje, zmanjševanju odvisne delovne sile, k iskanju terga, k odkrivanju notranjih rezerv, k izpopolnjevanju kvalitete itd., lahko predvidevamo, da se bodo ta sredstva še povečala. Tako bo večji uspeh podjetja kot celote povečeval plače kolektivna.

Materialna osnova delavskega upravljanja se torej začneja krepiti, kar naj bo prvenstveno vzpodbuda podjetjem k povečanju proizvodnosti in proizvodnje. Ob povečevanju sredstev, s katerimi razpolagajo podjetja, pa nastajajo tudi večje možnosti za to, da se organi delavskega samoupravljanja v sodelovanju z občinskimi ljudskimi odbori izdatnejše lotevajo tudi ukrepov, ki v lokalnem merilu neposredno vplivajo na življenjski standard. Gre za to, da tudi podjetja s svojimi sredstvi močnejše podpro občine pri razvijanju trgovine, obrti, odpiranju menz, mlečnih restavracij, otroških ustanov itd., itd. To so gospodarske naložbe v tem smislu, da z izboljševanjem standarda ugodno vplivajo na proizvodnost dela v podjetjih.

Nova uredba o delitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij sicer — predvsem iz objektivnih razlogov — nikakor še ne predstavlja idealne ureditve plačnega sistema in stimuliranja za boljše gospodarjenje. Prišlo bo morda do primerov, da se bo v tem ali onem podjetju pojavila tendenca, da bi ustvarili večji dohodek in prišli na ta način do večjih plač, z dviganjem cen, ne pa s povečano proizvodnostjo, boljše kvaliteto, odkrivanjem notranjih rezerv in podobnim. Taki pojavi bodo možni pač vse dotlej, dokler trg ne bo dovolj stabiliziran, dokler bodo posamezna podjetja še lahko uživala bolj ali manj monopolen položaj, dokler na trgu ne bo dovolj blaga. Ravno krepkejšo usmeritev k stabilizaciji gospodarstva pa vzpodbuja tudi nova uredba o delitvi dohodka gospodarskih organizacij. Le-ta bo namreč nedvomno povzročila proces odločnejšega odkrivanja notranjih rezerv podjetij, presežkov delovne sile, pomanjkljivosti pri organizaciji dela itd., skratka, ker bodo hkrati s povečevanjem proizvodnosti in proizvodnje rasla tudi sredstva, s katerimi razpolagajo podjetja, v okviru tega pa se bo izboljševal tudi materialni položaj vsakega posameznega delavca in uslužbenca. Razen tega pa se bo ob ureditvi delavcev te uredbe pospešila zornost tudi nekaterih drugih problemov, ki jih je še zapustila doba administrativnega upravljanja gospodarstva.

Seveda uredba sama ob sebi pomeni le mrtve črke. Njena stimulaturnost ni avtomatična, marveč je odvisna od tega, kako bodo organi samoupravljanja in vodstva podjetij znala uporabiti njene stimulaturne elemente.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ST. 32 — CENA DIN 10.—

Kranj, 22. aprila 1957

Začetek izdatnejše vzpodbude za podjetja

KAJ PRINAŠA
NOVA UREDBA O
DELITVI DOHODKA

Dobili smo novo uredbo o delitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij. Ta uredba uvršča gospodarske organizacije — glede na način delitve dohodka — v dve skupini. V prvo skupino spadajo v osnovi industrija (brez določenih izjem), promet (razen mlinarske industrije, promet (razen proizvodnje gradbenega materiala in cestnega), gozdarstvo in zunanja trgovina. V drugi skupini so kmetijstvo, gradbeništvo, trgovina, gostinstvo itd. Dasiiravno spremembe v delitvi dohodka v prvi skupini gospodarskih organizacij niso temeljite, vendar zagotavljajo izdatnejšo stimulacijo. Poveljavna novost je v tem, da bo odslej povečanje dohodka (t. j. zbiranje plač in dobička) neposredneje vplivalo na višino plač in na sklade podjetij. Podjetjem bo namreč pripadal del povečanega dohodka na osnovi lanskega odnosa plač in dobička v okviru dohodka.

Zdaj je bil kolektiv stimuliran v glavnem v udeležbo podjetja na dobičku. Povečanje proizvodnje oziroma boljše poslovanje podjetja ni vplivalo na plače po tarifnem pravilniku. Kolektivi so bili zainteresirani, da se dohodek ne zmanjšuje, ker bi sicer prejeli manjše plače, niso pa bili dovolj stimulirani za povečevanje dohodka. Plače je bilo moč povečati samo z večjim individualnim uspehom delavcev (denimo, s preseganjem norm). Največji del plač torej ni bil odvisen od uspeha celotnega kolektiva. Po novem pa višina plače ne bo odvisna samo od uspeha posameznika, marveč tudi od uspeha celotnega podjetja, ker se bo povečevala sorazmerno z dohodkom.

Povečan dohodek bo omogočil podjetju tudi dodatna sredstva za njegove sklade, kar pomeni krepitev materialne osnove delavskega upravljanja in možnosti za učinkovitejši razvoj podjetij.

Prav tako bodo s povečevanjem dohodka gospodarskih organizacij rasla tudi sredstva ljudskih odborov, kar naj poveča zanimanje ljudskih odborov za delo in razvoj podjetij.

V drugi skupini gospodarskih organizacij bo delitev dohodka dokaj drugačna. Po oddvojitvi materialnih stroškov in obveznih prispevkov skupnosti se bo celoten ostanek t. j. celoten dohodek razdelil na družbene investicijske sklade, na osebne dohodke zaposlenih in na sklade podjetja. Razdelitev opravljajo podjetja, ljudski odbori pa so pooblaščenči zadolžiti podjetje, da del dohodka vnese v svoje sklade. Hkrati imajo ljudski odbori pravico, da so v predpisanih mejah soudeleženi v skladih podjetij. Osební dohodki delavcev v teh podjetjih so obdavčeni v korist lokalnih proračunov po lestvici, ki jo določa zvezni družbeni plan.

Federacija se torej odreka dohodkov teh gospodarskih vej v korist podjetij in komun.

Na ta način bodo podjetja, denimo, v okraju Kranj imela letos — to so seveda le približne cenitve — okrog 300 milijonov din večja sredstva kot

godbe za odkup pridelkov. Ljudski odbori pa naj bi tako usmeritev podpirali s tem, da bi dajali kredite za razvijanje kmetijstva tistim zadrugam in posestvom, ki bi se pogodbeno obvezala, da bodo pošiljala na trg določeno količino takih in takih pridelkov.

plasma, če ne bi v nadaljevanju našli nepričakovano podlegli srbskemu predstavniku Banatu. Kranjčani so se spustili v borbo preveč lagodno in samozavestno. Hlebš je popolnoma

Banat 4:5, Jesenice : Tekstilac 5:2, Jesenice : Bosna 5:3, Jesenice : Industrogradnja 3:5. Tekmovanje še traja.

Prizer
s spomlanskega
krosa
v Kranju

SI

naš razgovor

Polna službena doba - za prosveto in kulturo

Letos so na letni konferenci Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Jesenice prvič podelili nagrade Toneta Cufarja. Med tremi nagrajenci je bil tudi tov. Alojz Plantau iz Kranjske gore. Njegov historiat, ki smo ga slišali ob podelitvi nagrade, mora vsakogar presenetiti. Zato smo ga naprosili za nekaj odgovorov.

»Kako dolgo že delam v prosvetnih društvih? Tov. Plantau se je nasmehnil. »Če bi bila od tega odvisna moja pokojnina, potem sem si jo že zaslužil. Začel sem leta 1922. Od takrat sem s pevskim zborom pripravil že naštetih koncertov doma in v sosednjih krajih, razen tega pa je zbor naštudiral 16 operet.«

»Slišali smo, da Vam je zlasti uspela organizacija Ljudske knjižnice v Kranjski gori.«

»No da,« je skromno odgovoril. Ko sem le še čakal, je nadaljeval: »Leta 1950 sem prevzel knjižnico. Bila je skoraj rušavina. Stela je 1382 knjig, ki jih je bralo 199 bralcev. Danes šteje knjižnica 3360 del, bralcev pa imamo 978.«

»Na vsak način ste si Cufarjevo nagrado trdo prislužili!«

»Kljub temu sem zelo srečen, da sem jo dobil. V vseh letih mojega delovanja v prosvetnih društvih se mi je sedaj prvič primerilo, da sem doživel tako javno priznanje. S toliko večjim veseljem bom v prihodnji sezoni uresničil načrt, ki mi že dlje časa roji po glavi: 4-mesečni pevski tečaj, ki bo namenjen zlasti mladšim pevcom.«

»Kaj pa vaš zbor?«

»Studirj za celovečerni koncert gre h koncu. Če bomo našli na razumevanje odgovornih organov in dobili primerna denarna sredstva, bomo v sodelovanju s folklorno skupino Svobode šli na koncertno turnejo po naši Tolminski.«

J. S.

TE DNI PO SVETU

△ Petkov govor predsednika Tita na plenumu SZDL na Brionih je nalezal na velik odmev v vsem svetovnem tisku. Vsi večji časopisi navajajo daljše odlomke iz govora in poudarjajo zlasti tista mesta, kjer je predsednik Tito dejal, da Jugoslavija nima nobenih razlogov, da bi spreminjala svojo zunanjo politiko. Opozarjajo tudi na iskrene težnje Jugoslavije po dobrih stikih tako z Vzhodom kot z Zahodom in na pričakovanje, izraženo v govoru predsednika Tita, da bo nenačelna kampanja proti FLRJ, ki se je v zadnjem času v nekaterih vzhodnoevropskih državah spet razživila, začela pojemati.

Svetovne časopisne agencije AFP, UP, AP, Reuter, DPA in USIS objavljajo obširna poročila, ki so jih časopisi prinesli od prvih straneh. Daljše izvlečke iz govora so oddajale tudi radijske postaje.

Radio Varšava je v svojem poročilu predvsem poudarilo, da Jugoslavija nima namena priključiti se nobenemu izmed obstoječih blokov, ker bi to zmanjšalo pozitivno vlogo, ki jo igra na mednarodnem torišču njena neodvisna politika. Radio Kairo opozarja predvsem na trdno voljo Jugoslavije, da nadaljuje svojo izvenblokovsko politiko, ki ustreza interesom miru.

△ Ožji odbor komisije Združenih narodov za razorožitev se bo spet sestel sredli tedna. Sovjetski delegat v tem odboru je govoril na kosilu Združenja tujea tiska v Londonu in dejal, da se Sovjetska zveza zavzema za popolno prepoved atomskega in vodikovega orožja. Po njegovem mnenju bi morali najprej preprečiti nadaljevanje poskusnih eksplozij z jedrskim orožjem.

△ Splošna stavka francoskih železničarjev in prometnih delavcev se je uspešno zaključila. Stavka je ohromila ves železniški, avtobusni, ladijski, mestni in letalski promet. Pričakujejo, da bodo še pred koncem meseca začeli stavkati loralniški rudarji, na stavko pa se pripravljajo tudi sindikati kovinarjev.

△ Združene države Amerike nameravajo zgraditi letalonosilko na atomski pogon. Ladja bo nosila 85.000 ton in bi veljala v našem denarju približno 300 milijard dinarjev.

△ Poljska vladna delegacija, ki je bila na obisku v deželah Daljnega vzhoda, je na povratku v domovino obiskala tudi Moskvo. Delegacijo je vodil predsednik vlade Cyrankiewicz.

△ Državni svetnik v sekretariatu za zunanje zadeve dr. Milan Bartoš je v zvezi z zahtevo naše vlade, naj ji Argentina izroči vojnega zločinca Anto Paveliča, izjavil, da veljajo mednarodni pravni predpisi tudi za Argentino in da bo po teh predpisih argentinska vlada morala izročiti Paveliča. Izgovor argentinske vlade iz leta 1951, da ji ni ničesar znanega o Paveličevem bivanju v Argentini, pa zdaj ne velja več, ker je po atentatu nanj očitno vsemu svetu, da se zločinca nahaja v Argentini.

△ Direktor egiptovskega urada za informacije je obdolžil Izrael, da pripravlja ponoven napad na Egipt. To dokazujejo obmejni spopadi, ki jih je izzval Izrael na področju Gaze.

△ V sedežu Organizacije združenih narodov v New Yorku je v teku živahna diplomatska aktivnost, ki naj bi uredila sporna vprašanja okrog Sueskega prekopa. Po mnenju opazovalcev je bil v tem dosežen precejšen napredek.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJSEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 475, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI

„PRED TEMI PROFESORJI STOJIMO V GLOBOKEM SPOŠTOVANJU...“

Nenavaden je bil prizor minulo sredo, ko so se v palači Schaumburg, rezidenčni kancelarija Adenauerja v Bonn, sestali predstavniki vlade z delegacijo atomskih učenjakov. Še bolj nenavaden pa je spor med njimi, spor, ki je spravljal zahodnonemško vlado v nemajhno zadrego, 18 najvidnejšim nemškim učenjakom - atomistom pa pridobil izredno popularnost.

Začelo se je nekaj manj ko teden dni pred sestankom z naslednjimi besedami: »Načrti o atomski oborožitvi Bundeswehra (nemške vojske) zbujaajo pri spodaj podpisanih atomskih učenjakih globoko zaskrbljenost...« Tako se glasi uvod v zdaj že znamenito »göttingenško deklaracijo«, ki jo je podpisalo 18 najuglednejših zahodnonemških znanstvenikov s področja atomske znanosti.

Njihov glas protesta je nalezal na odobravanje ne samo vladine opozicije, marveč večine nemške javnosti. Pretežni del tiska je prav tako podprl hrabro potezo atomskih učenjakov. »Die Welt« je zapisal: »Stojimo pred temi profesorji z globokim spoštovanjem, pred ljudmi, ki so se drznili zavzeti tako stališče, kot jim ga narekuje njihova vest.«

Glas protesta, še bolj pa odobravanje javnosti je silno razjezilo zahodnonemško vlado, ker

ji spodnaša vso njeno politično računico in vse »oborožitvene načrte«. Adenauer je nemudoma zelo žolčno reagiral in obtožil fizike, da so zaplaval v politične vode, kar ne bi smeli storiti, ne da bi se poprej posvetovali z njim. Eden od učenjakov pa je takoj obvestil javnost, da so se že januarja sestali z ministrom obrambe Straussom in da so pač lahko domnevali, da je o njihovih tedanjih pogledih zvedel tudi kanceler. Na obtožbe, da se vmešavajo v politično življenje, zlasti v trenutku, ko se začnejo predvojni boj, pa je neki drugi član skupine 18 učenjakov izjavil: »Volilno ali predvojni obdobje je prehodna stvar. Tu pa je govora o svetovnem razvoju, o problemu, ki se tiče vsega človeštva.«

Nedvomno: vse človeštvo je prizadeto pri tako važnem vprašanju, kot je atomska oborožitev. To so zelo nazorno povedali tudi nemški atomski učenjaki v svoji deklaraciji. »Niso nam znane nobene meje nadaljnjih razvojnih možnosti uničujočega delovanja strahčnega atomskega orožja. Danes lahko taktična atomska bomba uniči manjše mesto, vodikova bomba pa povzroči katastrofo na vsem področju Porurja. Radioaktivno žarčenje pa bi lahko pripeljalo do uničenja vsega prebivalstva ce-

lotne Zvezne republike Nemčije.«

Potem ko so tako nazorno prikazali rušilno moč atomskega orožja, znani fiziki končujejo deklaracijo s temi besedami: »Nismo pristojni, da bi dajali določene predloge o tem, kakšno politiko naj bi vodile velike sile. Toda verujemo, da mala dežela, kot je Zahodna Nemčija, lahko sebe najbolje zavaruje in prispeva k svetovnemu miru tako, da se prostovoljno in izrecno odreče posesti atomskega orožja kakršnekoli vrste. V nobenem primeru nihče od spodaj podpisanih ni pripravljen sodelovati kakorkoli v proizvodnji, preizkušanju ali uvajanju atomskega orožja.«

Ob koncu izražajo učenjaki še pripravljenost, da sodelujejo pri proizvodnji mirnodobne atomske energije, nato pa sledijo podpisi najvidnejših atomskih znanstvenikov Zahodne Nemčije. Med njimi so tudi nosilci Nobelove nagrade Otto Hahn, Werner Heisenberg, Max von Laue in Max Born.

Adenauer in njegovi razburjeni ministri so kmalu spoznali, da so se v prvih nepremišljenih izjavah prehitro zaleteli. Na to spoznanje jih je gnalo široko javno odobravanje pogumnega koraka 18 znanstvenikov. Pridružili so se jim namreč še dru-

gi — v Vzhodni Nemčiji 7 znamenitih fizikov s slavnim profesorjem Manfredom von Arnem na čelu. Pobuda zahodnonemških učenjakov pa je nalezla na odobravanje tudi izven nemških meja in je postala takorekoč mednarodno vprašanje.

Adenauer je tedaj pokazal pripravljenost na umik in posuščanje. Povabil je »göttingenške« učenjake, naj bi se vsedli skupaj z vladinimi predstavniki za zeleno mizo in skupno preresčevali ves problem. To se je tudi zgodilo preteklo sredo.

Sestanku je prisostvovala delegacija petih učenjakov - podpisnikov »göttingenške deklaracije«, z vladine strani pa kanceler Adenauer, obrambni minister Strauss in drugi vidni vladni funkcionarji.

Adenauer pa ni dosegel zaželenega uspeha. Učenjaki so odklonili, da bi storiili kakršnokoli načelno koncesijo vladi, pač pa so privolili, da se trenutno prekine vsa razprava o tem problemu. Vlada pa se je s svoje strani izrekla proti atomskim bombam, vsaj v roku, ki ga je sama določila, v 20 mesecih. Moralna zmaga je torej še vedno na strani sil, ki se borijo proti atomski oborožitvi bonnske republike.

MARTIN TOMAŽIČ

v nedeljo smo zabeležili

SPOMINSKA SVEČANOST V NAKLEM ODLOŽENA

Naklo, 21. aprila. V počastitev 15. obletnice junške smrti Staneta Žagarja in njegovih tovarišev, ki so padli 20. aprila 1942 v duplini na Okroglem je Občinski komite LMS v Kranju organiziral za danes spominsko svečanost v Naklem. Na grobu padlih junakov bi predvidoma govoril Izток Žagar. Zaradi zelo slabega vremena pa je bila spominska svečanost odložena.

TROBOJ MLADINSKIH EKIP ZELEZARNE, LITOSTROJA IN ISKRE

ZELEZARJI NAJBOLJŠI

Kranj, 21. aprila. Danes je bil v Kranju troboj mladinskih ekip Zelezarne in Iskre iz Kranja. Moštva so tekmovala v petih disciplinah in sicer v šahu, streljanju z zračno puško, odbojki, nogometu in namiznem tenisu. Največ uspeha so imeli mladinci Zelezarne, ki so dosegli tri prva mesta.

Rezultati: Šah: 1. Jesenice 22 točk, 2. Iskra 20 točk, 3. Litostroj 18 točk. Litostroj: Iskra 5:3, Iskra: Jesenice 5:5, Jesenice: Litostroj 4,5:5,5, Iskra: Litostroj 3:7, Jesenice: Iskra 2:7, Litostroj: Jesenice 4,5:5,5. Streljanje: 1. Jesenice 610 točk, 2. Iskra 608 točk, 3. Litostroj 604 točke. Najboljši posamezniki so bili: 1. Črne (Iskra) 135, 2. Pirman (Jesenice) 133, 3. Smrekar (Litostroj) 132 točk. Nogomet: Iskra: Litostroj 3:1. Odbojka: 1. Jesenice, 2. Iskra, 3. Litostroj. Namizni tenis: 1. Iskra, 2. Litostroj, 3. Jesenice. L. S.

TRIGLAV NEODLOČENO, MLADOST ZMAGALA

Naklo, 21. aprila. Danes dopoldne sta bili odigrani v Naklem v okviru Gorenjskega pionirkega nogometnega prvenstva dve nogometni tekmi. »Partizan« Naklo je igral neodločeno z moštvom »Triglava« A iz Kranja z rezultatom 2:2 (2:1). »Mladost« iz Kranja pa je premagala moštvo »Partizan« iz Dupelj z rezulta-

tom 5:0 (1:0). V tekmi »Partizan« Naklo in »Triglava« Kranj so bili Nakelčani tehnično bolj-ši.

REZULTATI

NOGOMETNIH TEKEM
Garnizor JLA Radovljica :
Garnizor JLA Tržič 9:0
Pionirji Radovljice :
Pionirji Jesenic 3:2
Prešeren (mladinci) :
Mladost (Kranj) 6:3

naša kronika

TRŽICANI ŽELIJO NON-STOP TRGOVINO

Uslužbenci tržiških trgovin želijo, da bi bile v poletnem času (od 1. maja dalje) poslovalnice odprte od 7. do 11. ure in od 14. do 17. ure. Tak obratovalni čas kupcem ne bo v škodo, želeli pa je, da bi v Tržiču imela vsaj ena trgovina neprekinjen obratovalni čas. J. V.

KDAJ BO VOZIL AVTOBUS SKOZI KOVOR

Tržič ima dnevno 14 avtobusnih zvez z Ljubljano v obeh smereh. Avtobusi so vedno napoljnjeni. Kovorjani želijo, da bi vsaj enkrat dnevno vozil avtobus tudi skozi njihovo vas in so prepričani, da se to da uresničiti. J. V.

OBLO JESENICE VZTRAJA PRI SVOJIH SKLEPIH

Pretekli petek je bila na Jesenicah seja Občinskega ljudskega odbora, na kateri so razpravljali o vrsti problemov. Sprejeli so sklep, da gre občno podjetje »Tesar« v likvidacijo, glede že znanega problema — jeseniškega dima in prahu, ki ga povzroča Zelezarna — pa je občinski ljudski odbor sprejel sklep, vztrajati na dosedanjih stališčih. Z Zelezarno naj bi dosegli čimprej sporazum glede uterepov, ki naj zapraševanje kar najbolj omeji. I. A.

DRAMSKI SOSVET SSPD OKRAJA KRANJ PRED NOVIMI NALOGAMI

Sejama pevskega in lutkarskega sosveta je pretekli petek sledila tudi 1. seja dramskega sosveta SSPD okraja Kranj. Kakor prva dva, tako je tudi dramski sosvet pregledal delo in ugotavljal razne pomanjkljivosti iz delovanja dramskih sekcij v tekoči gledališki sezoni.

Da bi pravilno usmerjali bodoče delo in da bi podprli prizadevanja dramskih sekcij, je bilo načeto tudi vprašanje ustanovitve okrajne iz-

Padavine v začetku tedna. Proti koncu tedna večje in trajnejše padavine, vmes, to je sredi tedna, suho vreme.

posojevalnice kostumov in katalogiziranje dramskih tekstov z napredno tematiko. Ta dva in vrsta drugih sklepov, ki so bili sprejeti ob tej priloiki, kažejo, da se obeta dramskim sekcijam obdobje, ki bo okrepljen in poglobilo njihovo delovanje. S.

KORISTNA POBUDA OBSS RADOVLJICA

Da bi zažvelo delo sindikalnih podružnic v podjetjih in ustanovah, je predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta Radovljice razpisalo nagradno tekmovanje, ki traja od aprila do 29. novembra. Ocenjevali bodo uspehe podružnic pri samoupravljanju, finančno poslovanje, kulturno in športno dejavnost, prirejanje izletov in proslav itd. Posebna komisija bo nadzorovala potek tekmovanja, podružnice pa bodo morale mesečno poročati o svojem delu. Na Dan republike bodo razdelili tudi tri nagrade: radio aparat, kompletno garnituro z mizo za namizni tenis in 10.000 dinarjev. J. P.

POŽAR

Dne 19. aprila ob 9.45. uri je nastal požar v stanovanju Marije Delavec, Zg. Brniki pri Cerkljah. Do požara je prišlo zato, ker je lastnica močno zakurila krušno peč in je iz dimnika padla iskra na slamanato streho. Streha je bila suha in se je požar takoj razširil. Škoda znaša 300.000 dinarjev.

PIONIRSKI ZBORI TEKMUJEJO

Pred dnevi je bil na Primskovem že drugi pevski koncert domačih Svobode. V okviru tekmovanja za Dan mladosti sta na njem nastopila tudi oba zbora pionirkega odreda »Stane Kovačič«, ki štejeta skupaj 94 pevcev. V otroškem zboru so peli tisti, ki še nimajo 8 let, v pionirskem zboru pa starejši. Prihodnji teden se bosta pionirski zbora predstavila tudi v radlu.

15. UMURLA JE POMLAD

Pomlad je prišla v deželo in ljudje so vznemirjeni prisluhili... Pomlad. — Na vsakem koraku si jo našel: v nežnem brstju in cvetju na livadah, v toplih sapah, ki so vele od juga in v letu pisanih metuljev. In v razigranem ptičjem petju je bila pomlad. Povsod, na vsakem koraku — nežna, topla, sproščene prinašajoča pomlad. In v srcih in očeh otrok, ki so se igrali na livadi, je bila pomlad.

Od nekod je priletela drobna sinička in sedla na vejo ob poti. Veselo cvrčanje ji je privrelo iz grla. Dolgo ni umolknila. Drobila je svoje živahne pesmice. Tudi v njih je bila pomlad.

Rezek pok... in siničkina pesem o pomladi je utihnila.

Pritekalo je fant in dvignil siničko, ki je umirajoča obležala pod grmom. In pritekli so otroci z livade in začudeno strmeli v siničko, ki je umirajoča ležala na fantovi dlani. Potlej je ptička romala iz roke v roko. Kakor uročeni so strmeli v drobno kapljico krvi, ki je privrela iz kljunčka.

»Glejte, kako je rdeča!« je dejal deček, ko je s prstom razmazal drobno kapljico krvi. Nekaj pretečega je bilo v njegovem glasu in preteči so bili pogledi ostalih otrok. V njihovih očeh je umirala pomlad.

»Daj, še tisto ustrelj!« je dejal deček s krvavo roko.

Vsi so pogledali v smer, kamor je kazala dečkova roka z okrvavljenim prstom.

»Ni vredno — je predaleč!« je odvrnil fant s puško. »Pojdimo, v tistem leščevju kar mrgoli ptičev!«

Deček je odvrnil mrtvo siničko in odšli so proti leščevju. Hodili so tiho, oprezno in v njihovem molku je bilo nekaj pretečega. V njihovih očeh je umrla pomlad in pesem je onemela v njihovih mladih srcih. Prisluhili so želji po drobni kapljici krvi, ki tako lepo obarva prst...

Vsi so odšli, le drobna šestletna deklica, ki je vse dotlej sledila otrokom v varni razdalji, je ostala. Tiho, z oklevajočim korakom je pristopila k mrtvi sinički in jo pobrala. Nežno in ljubeče jo je dvignila z drobnima ročicama k licu in venomer je ponavljala držeč mrtvo telesce tik rdečih ustec: »Moja ptička... moja ptička...«

Po poti je prišel starček. Dekletce je plaho pristopilo. S prosočo kretanjjo je dvignilo mrtvo siničko proti njemu.

»Ptička je mrtva, kajne?«

Starček je pogledal, se dotaknil mrtvega telesa in prikimal:

»Ja, mrtva...«

»Potem pa ne bo več pela.«

»Nikdar več...« je s tresočim glasom dopolnil starček.

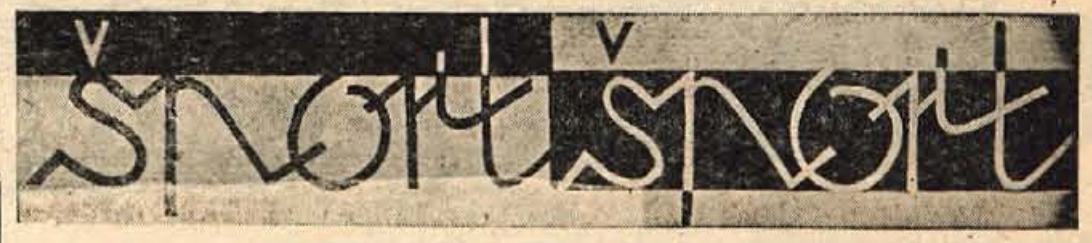
Tedaj je deklica uprla pogled proti leščevju in dvoje solz ji je zdrknilo po licu. Nekaj čudnega se ji je zrcalilo v očeh. Morda sovraštvo? Tam v leščevju je bil fant s puško in deček z okrvavljenim prstom in ostali otroci.

Dvoje oči je starmelo proti leščevju in v njih je umirala pomlad. Dvoje drobnih dlani je pričemalo mrtvo siničko na prsi.

V leščevju je rezko počilo...

Sa-Sa

gorenjski obveščevalce

MALI OGLASI

Trgovsko podjetje »Kurivo«, telefon 192, obvešča cenjene potrošnike, da razprodaja fižolovke in palice za paradižnike po znižanih cenah — komad po 7 in 5 din. — Poslužite se ugodnosti!

Prodaj dobro ohranjen otroški voziček. — Huje 13.

Grem za oskrbnico v planinski dom. Naslov v ogl. oddelku.

Iščem gospodinjstvo pomočnico. Nastop takoj. Plačam dobro. Naslov v oglasnem oddelku.

Našel sem gumi kolo za voz. — Breg 9.

Preključem za neresnične besede, ki sem jih izrekli o Potrebju Jožetu in Joži Bizjak. — Marija Košir.

Pocenim prodam pohištvo za dnevno sobo — tudi posamezne komade. Ogled popoldne. Naslov v oglasnem oddelku.

Cenjenim bralcem sporočamo, da bomo sprejemali male oglase za prvomajsko izdajo »Glasu Gorenjske« najkasneje do dne 25. aprila 1957.

3.5 ha travnika v Kokri dam v najem. — Julka Sosič, Primkovo 52, Kranj.

Iščemo za takojšen nastop službe dva pekova pomočnika. — »Delikatosa« Kranj.

Za takojšen nastop službe iščemo dva natakarja(i). Ponaudbe poslati na upravo Glasa Gorenjske Kranj pod »Vestene«. Zelo dober jabolčnik prodam za 40 din liter. Naslov v oglasnem oddelku.

OBJAVA

Po zakonu o državnih praznikih (Uradni list FLRJ, št. 18/55) se praznuje praznik dela 2 dni, in sicer 1. in 2. maja, ki padeta letos na sredo in četrtek.

Glede na to razširitev praznovanja na 2. in 4. maj ali na 29. in 30. aprila ni utemeljena v omenjenem zakonu. Dnevi 29. in 30. april ter 3. in 4. maj so torej redni delovni dnevi in dela na te dneve rednega obratovanja ni mogoče nadomestiti z delom na dela proste dni ali s podaljškom rednega delovnega časa v drugih dnevih.

Iz pisarne Sekretariata Izvršnega sveta za delo

GLEDALIŠČE KUD »TONE ŠIFRER« ŠK. LOKA

V torek, 23. aprila ob 17.30 uri zaključna predstava za gimnazijo in ostale šole.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V TRŽIČU

Poročeni: Emerik Grah, delavec iz Bistrice pri Trziču in Julijana Kokalj roj. Šlibar, predica iz Bistrice pri Trziču.

Umrli: Marija Aljančič iz Križev štev. 16, prevzlikarica, umrla 17. aprila 1957 v Križah.

SS S SODIŠČA

HUDE POSLEDICE ZGREŠENE PERSONALNE POLITIKE

Jelena Šanca je bila zaposlena kot knjigovodkinja v Zadrugi mlakarji na Bledu v začetku leta 1954. Šancova za opravljanje knjigovodskih del ni imela moralnih pogojev, ker je bila pred tem zaradi večjega primanjkljaja odpuščena iz Invalidske šivalnice na Bledu. Razen tega tudi njena strokovnost ni ustrezala. Po vsem tem lahko sklepamo, da so jo zaposlili zaradi protekcije. V začetku leta 1955 je prenehala njeno delovno razmerje pri Zadrugi mlakarji, ker jo je Okrožno sodišče obsodilo zaradi primanjkljaja, ki je nastal zaradi malomarnega dela v Invalidskem šiviljskem podjetju. Sodišče jo je obsodilo na 7 mesecev zavora. — Preden je nastopila kazen, si je Šancova v zadrugi mlakarji izposodila še 18.500 dinarjev, ki jih je vrnila šele kasneje, ko se je vrnila iz zavora. Za njo je prevzel mesto honorarnega knjigovodje njen mož Vlado, ki je bil pozneje tudi zaprišen kot honorarni knjigovodja. Težko si je misliti, kako je opravljal svoje delo, saj je bil uslužbenec občinskega ljud. odbora Jesenice, član občinske komisije za pregled letnih bilanc gospodarskih organizacij, razen tega pa je opravljal tudi posle honorarnega knjigovodje v manjšem podjetju na Jesenicah. Kaže, da je honorarno mesto v mlakarji prevzel zato, da bi zagotovil mesto ženi. Ko se je žena koncem leta 1955 vrnila iz zavora, so jo v podjetju sprejeli na staro mesto. Pri tem ji ni nič motilo, da Občinski ljudski odbor Bled in Okrajna poslovna zveza nista pristala na ponovno imenovanje Šancove za knjigovodkinjo, ker po njihovem mnenju nima moralnih pogojev. Po tem dogovoru med upravnikom podjetja in možem so ji dovolili, da je honorarno opravljal knjigovodske posle, ki jih je prevzela od honorarno zapos-

slenega moža, ki je še nadalje ostal formalni knjigovodja. Razen knjigovodskih del se ji zupali tudi blagajno in ji s tem omogočili nemotene manipulacije z denarjem. Pri delu so ji pustili popolno samostojnost. — Upravnik večkrat ni niti podpisoval knjigovodskih listin. Vse to pa je Šancova temeljito izrabila.

Delo si je organizirala tako, da je onemogočila točno kontrolno. Poslovodkinjam posameznih poslovalnic je naročila, naj denar odvajajo neposredno njej. Gotovino je potem le delno odvajala v banko, del pa je zadrževala v blagajni in si ga v poljubnih vsotah prillašala. Tak sistem dela je omogočil Šancovi, da si je v slabih štirih mesecih lani prilastila postopoma 363.369 dinarjev. Okoli 200.000 dinarjev ukradenega denarja je porabila za nakup luksuznih oblačil in nakita, ostanek pa za druge namene. Revizijski organi so imeli pri pregledu njenega in moževega poslovanja zelo oteženo delo, ker je bilo knjigovodstvo zelo neurejeno in knjigovodske listine niso bile vedno točne. Ko so postala Šancovi tla prevročja, ker je videla, da bodo poneverbe odkrite, je hotela pobegniti čez mejo, kar so ji preprečili organi državne varnosti.

Pred sodiščem je poneverbe odkrito priznala. Zagovarjala se je, da je kradla zaradi nespornazuma z možem, ki jo je zečel zadnje čase zanemarjati in ji razen okoli 5000 dinarjev z otroškimi dodatkom vred ni prispeval ničesar za skupno gospodinjstvo. Razen tega mu je morala med mesecem denar tudi vračati. Sodišče jo je obsodilo na 20 mesecev zavora in povračilo stroškov podjetju v omenjenem znesku.

Hkrati sta se znašla pred sodiščem tudi njen mož Vlado Šanca in upravnik Jernej Jenko. Prvi zato, ker je kot honorarni knjigovodja pri delu ni kontroliral, drugi pa, ker kot upravnik ni poskrbel za ločitev blagajniških poslov od knjigovodskih, ker Šancove pri delu ni kontroliral in ker je dopuščal, da blagajniške in knjigovodske posle v podjetju opravlja oseba, ki je bila že kaznovana zaradi gospodarskega kriminala. Oba sta bila obsojena zaradi nevestnega dela v službi — Vlado Šanca na 20.000 din kazni in plačilo stroškov 1000 din, Jernej Jenko pa na 10.000 dinarjev denarne kazni. Ker je sodišče ugotovilo, da za kontrolo računovodskega poslovanja ni bil sposoben, mu je izvršitev kazni odložilo pogojno na dobo dveh let.

OBVESTILO

Obveščamo gospodarske organizacije iz področja trgovine, gostinstva, obrti, prometa in manjša podjetja predelovalne industrije, da bo v naslednji številki Uradnega vestnika okraja Kranj objavljen odlok o razpisu natečaja za posojila iz okrajnega investicijskega sklada za l. 1957. Predpisani obrazci za vlaganje prošenj bodo na razpolago v Komunalni banki — podružnica Kranj.

Upravni odbor KB okraja Kranj

TRŽIČ V PREMOČI

TRŽIČ : MLADOST 2:0 (1:0)

Tržič, 21. aprila.

1000 gledalcev. Vreme je bilo za igro odlično, teren razmolen. Gole so dosegli: Custojič v 35. in Dornik v 77. minuti.

V malem gorenjskem derbyju so domači ponovno navdušili gledalce in dosegli zaslužen zmagov. V 11. minuti prvega polčasa je Mežek po lepem predlošku Dornika iz daljave 16 m ostro streljal v prečko. Zoga se je odbila v polje in Puškarevič je z 9 metrov zgrešil gol. Napadi domačih so se brezuspešno stopnjevali. Igralci Mladosti so redko prišli pred gol domačih, vsak napad pa se je izjalovil ob dobri obrambi Tržičanov.

V 50. minuti je Zaletel z ostrim udarcem zadel notranji rob prečke in žoga se je odbila v polje. Obramba gostov je bila na mestu in napad odbila ter prešla sama v napad. Dobri Memedovič ni mogel napraviti ničesar, ker v igralcih — razen

Jociča — ni imel zanesljive pomoči. Igra se je počasi umirila in se odvijala večji del na sredini igrišča. V 77. minuti je Dornik izkoristil napako obrambe gostov in z udarcem z glavo dosegel končni rezultat.

Tržič: Strukelj, Eler, Peternel, Jadranec, Hlebčevič, Zaletel, Zupan, Puškarevič, Dornik, Mežek, Custojič.

Mladost: Posedi, Zaletel, Sušteršič, Stančević, Azman, Košnik, Perkovič, Memedovič, Jocič, Perkovič, Salej.

Zadnji športni rezultati

ZVEZNA LIGA
 Hajduk : Crvena zvezda 2:3
 Dinamo : Sarajevo 0:1
 Budućnost : Vardar 1:0
 Velež : Lokomotiva 3:1
 BSK : Spartak 4:1

I. CONSKA LIGA
 Odred : Metalac 1:2
 Ljubljana : Tekstilac 2:1
 Reka : Uljanik 3:2
 Trešnjevka : Split 0:3
 Graficar : Sibenik 0:2
 Turbina : Jadran 2:1

LJUBLJANSKO - PRIMORSKA LIGA
 Krim : Slovan 6:0
 Izola : Branik 1:0
 Nova Gorica : Ilirija 1:1

TVD »PARTIZAN« PREDOSLJE JE IMEL REDNI OBČNI ZBOR

V torek zvečer je imelo članstvo TVD »Partizan« iz Predoselj svoj redni letni občni zbor. Polna dvorana članstva in pa živahna razprava je potrdila, da bo društvo ponovno zaživel. Zastopniki »Oljarice« so društvu začasno odstopili v uporabo sindikalno dvorano. Izvolili so tudi novo upravo in nadzorno vodstvo. Predsednik društva je sedaj Franc Leban. Članstvo je marljivo pripravljalo orodje za redno vaje.

REZULTATI NOGOMETNIH TEKEM
 Tržič : Triglav B (pionirji) 1:1
 Tržič B : Bohinj 3:0
 NK Jesenice : Partizan 4:0 (3:0)
 NK Jesenice : Partizan (mlad.) 5:0
 Čr. Triglav : Slovan (mlad.) 6:1 (4:1)

Spomladanski kros v Kranju

V sredo je AK Triglav organiziral odprto prvenstvo Kranja v spomladanskem krosu. Ta prva letošnja atletska prireditelj bi pokazala, kako so se posamezni športniki in športna društva pripravila preko zime na sezono. Udeležba je bila predvsem pri mladincih zelo dobra, medtem ko z udeležbo članice ne moremo biti zadovoljni.

Proga, ki je vodila po terenih za mestnim kopalščem, je bila zelo zahtevna, vendar dobro pripravljena. Tudi organizacija tekmovanja je bila dobra. Zmagovalna moška in ženska ekipa je prejela prehodni pokal.

REZULTATI: Mladinke (600 m — 13 tekmovalk) — posamezno: 1. Vidmar (AK Triglav), 2. Tilka

Vagaja (Part. K.), 2. Nada Pipan (Part. K.) — ekipe: 1. AK Triglav (Vidmar, Eniko, Kozjek). Članice (1000 m — 6 tekmovalk) — posamezno: 1. Vida Koder (AK), 2. Metka Pelko (AK). 3. Marjana Klampfer (AK) — ekipe: 1. AK Triglav (Koder, Pelko, Klampfer). Mladinci (1600 m — 43 tekmovalcev) — posamezno: 1. Lojze Zumer (AK), 2. Janez Gantar (AK), 3. Borut Belehar (KSK) — ekipe: 1. AK Triglav »Zumer, Gantar, Stanovnik). Člani (2000 m — 26 tekmovalcev) — posamezno: 1. Franc Homan (Šk. L.), 2. Gašper Kordež (AK), 3. Franc Florjančič (AK) — ekipe: 1. AK Triglav (Kordež, Florjančič, Sušteršič). S. L.

S SEJE ZVEZE ZA ŠPORT IN TELESNO VZGOJO V KRANJU

V torek zvečer je imela Zveza športnih in telesno-vzgojnih društev občine Kranj svojo redno sejo, na kateri so razpravljali o dejavnosti in pripravah športnih društev za delavski praznik — 1. maj in Dan mladosti. Med drugim so sklenili, da športne organizacije v Kranju za Dan mladosti ne bodo pripravile športne parade, ker so se društva odločila, da bodo ta dan izkoristili za izlete v naravo. Po drugi strani pa bo šlo iz Kranja 400 športnikov in športnih organizatorjev v Slavonski Brod na mladinski festival. Nadalje so razpravljali tudi o pripravah za občinski pra-

znik, ki ga bodo ob občinskem prazniku izvedle športne organizacije. Tako bo med drugim več prijateljskih srečanj med ŠD Triglav in Mladostjo. Druga športna društva in organizacije pa bodo izvedle samostojno ali pa v sodelovanju z drugimi društvi razna prijateljska in meddružinska srečanja. Atletski klub Triglav v Kranju pa bo organiziral štafetni tek, katerega se bodo udeležili tekmovalci vseh društev v kranjski občini. Na Savskem logu bo tudi akademija z zelo pestrim programom, na kateri bodo sodelovala društva »Partizan« in druge organizacije. Čr.

POSTOPOMA NAPREJ

Razvoj športa in telesne vzgoje na Gorenjskem gre vendarle postopoma naprej. Gorenjska je kot gospodarsko in turistično razvijajoča prejel naše ožje domovine, prav glede športnih naprav morda za zadnjem mestu. — Vse loslej so se gradili športni objekti nekako stihljivo, pa z ozirom na razumevanje pameznih občinskih ljudskih odborov in pa delavnosti posameznih klubov.

Ze leto dni pa je čutili, da se razvoju telesne vzgoje in športa na Gorenjskem posveča nekoliko več pozornosti. Prav sedaj je namreč poteklo leto dni, odkar je bil pri Okrajnem ljudskem odboru ustanovljen poseben Svet za šport in telesno vzgojo, v dveh občinah (Kranj in Jesenice) pa so bili ustanovljeni tudi ustreznih občinski sveti, medtem ko obstajajo v občinah Bled, Tržič in Radovljica le komisije za šport pri svetih za prosveto in kulturo.

Čprav okrajni svet za šport in telesno vzgojo v pretečenem letu ni mogel pokazati kdo ve kakšnih uspehov, saj so bila lani tudi sredstva, katera so namenili posamezni ljudski odbori športni dejavnosti, zelo pičila. Dejstvo je, da bodo v prvi vrsti morale občine skrbeti za razvoj športne dejavnosti na svojem območju, zato bi bilo prav — vsaj tako je mnenje okrajnega Sveta za šport in telesno vzgojo — da bi se v vseh občinah ustanovili ustreznih sveti. Na ta način bi se dalo doseči smotnejšo uporabo sredstev, sveti pa bi bili tudi nek avtoritativnejši forum, ki bi v širšem smislu zastopal celotno športno dejavnost na področju posamezne občine.

Breč dvoma pa je treba doseči še nekaj: v prvi vrsti tesnejšo povezavo med vsemi okrajnimi športnimi forumi, pa tudi posameznimi društvi tako z okrajnim kot z občinskimi sveti za šport in telesno vzgojo, kjer ti obstojajo. Le tako bo namreč moč doseči množičnejšo in pravilno usmerjeno športno dejavnost na Gorenjskem. I. A.

SPORED PRVENSTVENIH TEKEM GNP — KRANJ

V. kolo Pionirji — skupina Kranj
 23. aprila v Kranju — Triglav B : Duplje ob 18. uri, služb. določil klub.
 24. aprila v Kranju — Triglav A : Tržič ob 18. uri, služ. Polšak.
 V Stražišču — Mladost : Naklo ob 17. uri, služb. določil klub.

VI. kolo I. skupina
 28. aprila v Skofji Loki — Ločan : Triglav B ob 16.30. uri, služb. Bavdaž.
 V Stražišču — Mladost B : Jesenice, predtekma k republiški, služb. določil klub.
 V Bohinju — Bohinj : Prešeren ob 16. uri, služb. Podbešek.
 V Naklem — Naklo : Tržič B ob 16. uri, služb. Rejc.

VI. kolo Mladinci
 28. aprila na Jesenicah — Jesenice : Mladost ob 15.30. uri, služb. Rinaldo.
 V Kranju — Triglav : Ločan, predtekma k republiški, služb. Peklenik.
 V Lescah — Prešeren : Svoboda ob 15.30. uri, služb. Vovk.

VI. kolo Pionirji — skupina Kranj
 28. aprila v Trziču — Tržič : Duplje ob 15. uri, služb. Zaletelj.
 V Kranju — Triglav B : Naklo ob 13. uri, služb. Peklenik.
 V Stražišču — Mladost : Triglav A, čas se naknadno določi.

IV. kolo Pionirji — skupina Kranj
 28. aprila na Jesenicah — Jesenice : Bohinj ob 14.30. uri, služb. Rinaldo.

GLEDALIŠČE

»PREŠERNOVO GLEDALIŠČE« KRANJ
 Torek 23. aprila ob 20. uri — izven William Inge: »AVTOBUSNA POSTAJA«.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
 Dones 22. aprila ob 18. in 20. uri je prvi koncert novo ustanovljenega Simfoničnega orkestra Mestnega gledališča Jesenice. Sodelujejo kot gostje: Franc Langus, član ljubljanske Opere, čellist Ivan Poljanšek in člani orkestra Slovenske filharmonije.

ROMAN SLIKANICA ZANIMIVOSTI FILM **ZADNJA STRAN**

STANETU ZAGARJU IN TOVARIŠEM PO PETNAJSTIH LETIH

JUNAKI BORBE - JUNAKI SMRTI

15. aprila 1942 je v Udnem borštu nad vasjo Letence taborila četa partizanov. Nemci so bili iz dneva v dan bolj besni, ker se njihova upanja, da bo zima in neprestane haške uničila partizane, niso uresničila.

Po akciji v Senčurju oziroma na Brnkih se je četa vrnila v taborišče Udni boršt. Nemci so jim sledili in jih obkolili. Po kratkem spopadu na robu gozda pri Letencah, kjer je padlo 5 partizanov, so se partizani umaknili v gozd, s seboj so nesli tudi v peto ranjenega Staneta Zagarja. Po kratkem posvetovanju so se razdelili v dve skupini, ki sta se nato ločeno prebijali iz sovražnega obroča. Staneta Zagarja so pokrili z vejami in se kasneje vrnili ter ga vzeli s seboj. Nemci so opazovali na nepravju, kjer je bil skrit Stane, vendar ga niso izsledili. Zagar je poznal jamo nad Savo in je svetoval skupini, naj se za nekaj dni skrije v tej duplini pri Okroglem. 18. aprila so prišli partizani v to duplino nad Savo.

Nedelja, lep sončni dan. Na Okroglo je prišel mladenič — Stane Mlakar iz Senčurja. Poslali so ga k meni po naročilu Zaganja, da bi jim preskrbel hrano, ker so bili že dlje brez nje. Zvečer sem se odpravil v jamo, nesel sem jim hrane, ki so si jo tovariško porazdelili in ponosen sem bil, ko sem opazoval prijetno razpoloženje teh ljudi.

Drugi dan sem ponovno obiskal duplino. Presenečen sem bil, ker me je v jami pozdravil že Zagar, ki je bil pred

VSAKO LETO, KO SE PRIBUJA POMLAD, SE SPOMINJAMO OBLETNICE JUNASKEGA BOJA TRINAJSTORICE PARTIZANOV, KI SO PRED PETNAJSTIMI LETI 20. APRILA JUNASKO UMRLI V DUPLINI NAD SAVO PRI OKROGLEM. LETOS MINEVA OD TEGA DOGODKA ŽE PETNAJSTA POMLAD.

tem skrit v Dupljah pri Stroju. Pri povedoval mi je, kako je z ranjenogo vso noč potoval iz Dupelj v duplino. Razpoloženje je bilo pristrčno in veselo. Videl sem, koliko pomeni fantom Zagar. Poslovil sem se pozno in niti malo nisem slutil, da je bilo to zadnje.

Ze pozno v noč je pripeljal izdajalec v gozd nad Savo Nemce. Ustavili so se nad duplino, jo obkolili in čakali zore. Na vse zgodaj sta odšla iz dupline dva tovariša po vodo. Zauzavil ju je rezki »halt!« Stekla sta po strmini nazaj. Eden je zlezl v duplino, da obvesti o tem tovariše, drugi pa je skočil v prepad, plaval po Savi, ker pa ga je le-ta nesla nazaj k bregu, se je skrivil pod izpodjedlo skalo in se težko rešil.

Med tem so Nemci že prišli do vhoda v duplino. Tu sta najprej padla dva radovedna Nemca. Nato so začeli metati Nemci granate pred vhod, vendar brez uspeha. Izmislili so si drugi načrt. Iz vasi so pripeljali velike snopce slame, jo navezali na vrvi, polili z bencinom in jo spuščali čez pečino. Vročina in dim sta silila v duplino, toda ker sta bila dva izhoda, se fantje niso zadušili.

Po tem polzku su so Nemci pripeljali iz Begunj zapornika, ki je bil obsojen na smrt, ga privezali na vrvi, oblekli v policijsko uniformo in ga spustili po vrvi preko pečine pred duplino. Naši fantje ga niso poznali, zato so ga napadli. Nemci so ga potegnili nazaj, vendar je bil že ranjen.

Skovali so nov naklep. Iz Kranja so pripeljali kompresor in pričeli vrtili skalo nad glavami trinajstorce v duplini. Da bi uničili partizane so skalo minirali. V duplini je nastala tikna. Silšalo se je brnenje kompresorja, ki se je zajedal v skalo. V presledkih se se slišale močne detonacije, na partizane se je vsula ploha peska, toda skala je vzdržala. ... Ze proti večeru pa so Nemci pripeljali na nasprotno stran Save topove. Začeli so obstreljevati duplino. Granate so le redko zadele vhod v duplino. Prva žrtev granate je bil partizan, ki mu je drobec granate odbil čeljust. V mraku so Nemci prižigali reflektor in osvetlilo vso okolico.

Misel na pobež je bila neuresničljiva. Zjutraj so Nemci začeli obstreljevati duplino s plinskimi granatami. V jamo je začel uhajati gost črn dušljiv plin. Svežega zraka ni bilo več in fantje so začeli omedlevati.

Stane Zagar je žalostno pogledal po tovariših: »Tovariši, čas je, da se odločimo. Mladi smo še in potrebni svoji domovini in Partiji, toda danes moramo umreti. Mladi moramo umreti za svobodo in boljše življenje. Ko bodo narodi slavili zmago nad fašizmom, se bodo spominjali tudi nas in naših žrtev. Bratje, tovariši, za svobodo ni težko umreti, zapojmo, čeprav zadnje borbeno pesem svobode...«

Med treskanjem granat in regljanjem strojníc je nenadoma zadonel pesem »Nabrusimo kose« in »Bratje le k soncu svobode«. Nemci so bili iznenadeni. Za hip je prenehalo streljanje, vendar je bilo pokanje čez čas še hujše. Na predlog Zaganja so fantje raztrgali obleke, uničili denar in del orožja, za tem pa si je sedmorica sama vzela življenje. Stirje od skupine pa so bili že tako omamljeni od plina, da se sami niso mogli več ustreliti.

Sele popoldne so Nemci po daljšem preiščevanju spet spustili po vrvi v duplino zapornika iz Begunj. V duplini je videl objeta trupla mrtvih junakov, ki so častno v boju žrtvovali svoje življenja. Sele za tem so si Nemci upali v duplino. Zmetali so trupla preko skalovja, vaščani so jih nato prenesli na rob gozda, tu so jih Nemci slekli do golega, jih sliškali in nato skupno gole položili v grob.

V deželi je dišalo po pomladi. Tako kakor letos, le, da so bila tedaj naša srca utrujena in žalostna. Zavili smo se v črno in žalovali...

Besede Staneta Zagarja so se kmalu uresničile. Njegov narod slavi zmago nad fašizmom, se spominja njega in njegovih tovarišev. Vsa leta po osvoboditvi so na grobu padlih na Okroglem spominske svečanosti. Leta 1948 so odkrili nad duplino spominsko ploščo, Zveza borcev v Naklem je pred dvema letoma postavila spomenik na grobu padlih junakov, ki bo večno spominjal na velike junake borbe in srmti. KRIZNAR

MIMI VALENČEK KONIC **VIGENEC** ROMAN 32

V hišo so začele legati somračne sence, dan se je nagibal v večer. Povodenj beračev je usahnila, le redki zaostankarji so še prihajali. Zunaj na trgu pa je šele zares oživel. Po cesti je privrela beraška maškerada. Urša se je stegnila s peči in vzkliznila:

„Ježeš, Urh jih vodi, poglej!“

Obe ženski sta se primaknili k oknu in ogledovali maškarado. Berač Urh je navlekel nase narobe obrnjen suknjič, hlače so mu bile preozke in prekratke, na zmršene lase pa si je posadil potlačen cilindar. Nekje je ujel psa, ki ga je vlačil s seboj. Za njim se je podila tropa našemljenih beračev. Hodili so od hiše do hiše. Pred vsako so se ustavili, Urh je smel cilindar, se smešno priklonil, zatrobil na pastirski rog in zapel:

„Danes sveti Pust goduje, vse berače obdaruje...“

Vrata so se odprla in spreved je dobil bobov. Seme so se pulile za bobbe, ki so se kotalili po steptanem, razmočenem snegu, vleklo so jih druga drugi iz rok, suvale se, kričale, psovale, božale se z ježevkami, dokler se spreved ni odpravil dalje. Pred Španom je Urh dolgo prepeval in dodajal svetemu Pustu še druge svetnike in svetnice. Majdniku je povedal nekaj zasoljenih, potem so se šeme napotile proti Gašperinu.

„Najbolje bi jim bilo vrata zapreti,“ je godrnjala Urša. „Kolkor jim boš dala, jim ne bo dovolj.“

Ana se je smehljala, maškarada jo je zabavala. Toda preden so šeme prišle do Gašperinove hiše, so se ustavile. Na trgu so se prikazale druge pustne šeme. Iz spodnjega konca so se pripeljale na troje saneh, konji so bili iskri, spočiti, v grivah so jim vihrali pisani trakovi in na komatih je pozvajalo svetlo kovanje. Predstavljale so svatbo. Na prvih saneh je sedel harmonikar in igral potrkano polko. Okrog njega so viseli našemljeni fantje tako na gosto, kakor jagode na grozdu, nekateri so bili oblečeni v ženske obleke. Z neprisiljeno nespodobnostjo so razkazovali kočmajke, na prsih debelo natlačene s senom. Urša je pljunila od ogorčenja.

„Ti pa niso domači. Fej jih bode, grdobe!“

„Kamnogoričani bodo,“ je menila Ana.

Za prvimi sanmi so prišle druge, na njih sta sedela spreddaj drug in nevesta. Nevesta je bila nagačena s slamo, oblečena pa v raztrgane cunjce. Drug jo je objemal okrog vratu in glasno zbijal šale. Prav sredi trga se je nagnil k njej in jo poljubil na korenjev nos. Otroci, ki so prej sledili beraški maškaradi, so pozabili nanjo in se usul okoli došlecev. Celo berači sami so obstali in zijali, nič več niso mislili, da bi nadaljevali bero po hišah. Vsa vrata in okna so bila polna tržanov, ki so že uganili, da nameravajo Kamnogoričani nekaj posebnega. Nekateri so pogledovali proti Španu, zdelo se je, da jo hočejo čudni svatje zagosti prav Španovim. Ves trg se je napolnil s smehom, petjem, vpitjem, cingljanjem kraguljčkov in zvoki harmonike. Našemljeni svatje so vstajali na saneh, klicali znanice, metali operjene klobuke v zrak in vriskali, da je odmevalo po kotlu.

Prav sredi trga, pred Španovo hišo, so se ustavili. Radovedneži so pritisnili k sanem. Paglavci so se valjali po snegu in lezli pod krivine sani, da bi bolje videli. Svatje so poskakali s sani in potrkali na vrata.

5 **TOMOVE PRIGODE** PRIREDIL: IVAN ABRAM RIŠE: MILAN BATISTA

17.

»Reci, da imaš dosti,« je dejal Tom. Sovražnik pa ni dal od sebe glasu. — In Tom ga je še kar naprej mikastil. Ko pa lepi deček le ni mogel več zdržati, je siknil skozi zobe: »Dosti je!« — »Na, zdaj te bo pa izučilo. Drugič raje poglej, koga imaš za norca!« — Oba sta si stepala prah z obleke, Tom pa je še kar sam zase momljal: »Drugič te bom pa še bolj, če mi boš prišel v roke!«

18.

Novinec je odhajal. Brž ko pa mu je Tom pokazal hrbet, mu je zalučal kamen in mu ga vrgel natanko med lofatice. Nato se je obrnil in spustil v dir proti domu. — Tom bi zatarnal od bolečine, če ga ne bi bilo sram pokazati nasprotniku, da ga boli. — Začel je zasledovati zahrbtnega, vendar ga do doma ni ujel. — Pred vrati pa ga je dočakala nasprotnikova mama in ga še nabrullila, češ da je ludoben in ničvreden deček...

19.

Bilo je že pozno. Tom se je spomnil na tetko Polly in že si je zamišljal, kako bo spet kregan. Ne le zato, ker se je pretepal, marveč tudi zaradi obleke. Ko je previdno plezal skozi okno, da bi se ji izognil, je zadel ob zaslon, seveda v obliki tetke Polly. Ko je le-ta videla v kakšnem stanju je Tomova obleka, je postala njena odločitev, da mu bo sobotni praznik spremenila v težko suženjstvo, neizpodbitno trdna...

20.

Sobota... Krasno polstno jutro. Vse je bilo dobre volje, vse je bilo nasmevano. — In Tom? — Na pločniku se je pojavil s posodo za barvo in čopičem na dolgem ročaju. Ogledoval si je ograjo. Dvajset metrov dva in pol metra visoke ograje... »Nagrada za sinočnje pretepanje,« si je mislil. — Vzdihoval je pomoči čopič v barvo in tako vedno znova. Uhi! — Toda Tomova pridnost ni dolgo trajala. Začel je raamišljati, kaj bi! — In spomnil se je...